

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Capvt IV. De creatione hominis as statu innocentiaë.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

CAPVT IV.

De creatione hominis. ac statu Innocentie.

SECTIO I.

*Quid de creatione hominis sentiendum sit,
& qualis sit eius anima, an incorporea,
& immortalis.*

Post creationem ceterarum omnium rerum, quæ ad mundi constitutionem, & ornatum spectant, sex diebus factam, ipsomet sexto die hominem à Deo creatum seu formatum fuisse, sacra litteræ testantur Gen. cap. 1. & in primis quidem corpus ipsius hominis virtute diuinâ è limo terræ formatum fuisse; tum animam rationis capacem, & expertem corruptionis eadem virtute diuinâ creatam, & corpori inditam fuisse docent c. 2. his verbis: *Formauit Dominus Deus hominem de limo terræ, & inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuentem.*

Sunt autem hic aliqua circa hominis creationem obseruanda.

Primum est, non solum primi hominis, sed etiam omnium aliorum animas singulas immediatè à Deo creari, & corporibus infundi, ac proinde falsum esse, & erroneum id, quod censuit Tertul. (vt refert S. Hieron. in epist. ad Marcel. & Anaplychiam) scilicet animas generari ab animabus parentum, sicut corpora à corporibus, & simul cum semine traduci.

Hæc veritas probatur 1. ex scriptura. Pl. 32. *Qui finxit*
figl.

figillatim corda eorum: Zach. 12. Fingens spiritum hominis in eo: Quibus locis ad hanc veritatem probandam utitur S. Hieron. epist. ad Pammach. aduersus errores Ioannis Hierosol.

Probatur 2. auctoritate S. Leonis Papæ epist. 93. ad Turrib. vbi expresse dicit: *nimis corporibus uniri non ab alio, nisi ab opifice à Deo, qui ipsarum est creator.* Ibidem etiam damnat errorem Origenis asserentis, animas diu ante corporum productionem fuisse creatas; definitque animas hominum non esse, priusquam corporibus à Deo inspirantur: & S. Hilarij lib. 10. de Trinit. ante medium: *Anima, inquit, opus est Dei; carnis verò generatio semper ex carne est.*

Est autem hic notanda doctrina S. Thomæ quæst. 118. a. 2. vbi absolute pronunciat hæreticum esse dicere, quod anima intellectiua traducatur cum semine.

Secundum est, animam hominis esse substantiam pure spiritualement.

Probatur 1. ex scriptura, in qua ut plurimum anima humana vocatur spiritus: Eccles. 12. *Reuertatur puluis in terram suam, unde erat; & spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum: S. Luc. 23. In manus tuas commendo spiritum meum: Gal. 5. Caro concupiscit aduersus spiritum.*

Probatur 2. ex Conc. Lateran. sub Innocent. III. c. 1. Vbi definitum est, utramque creaturam, spiritualement, & corporalem conditam esse à Deo, angelicam videlicet & mundanam: & deinde humanam, quasi communem ex spiritu, & corpore constantem.

Probatur 3. ex SS. Patribus, qui passim pro certo affirmant, animam hominis esse spiritum incorporeum, maxime S. Aug. qui varijs in locis contrariam sententiam refutat ut lib. de hæresibus hæresi 86. & lib. 10. de Gen. ad litt. cap. 24. & seqq. vbi errorem Tertul. animam corpoream asserentis, confutat & epist. 28. ad S. Hieron. vbi sic loquitur: *incorpoream esse animam mihi fateor esse persuasum (& paucis interiectis) Neque hæc perinde loquor, ut te, quæ tibi nota sunt, doceam, sed ut aperiam, quid firmissime de*

me de anima teneam : eandem veritatem probat S. Hier. in c. 10. S. Matth. ex illis Christi Domini verbis: *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere.* In eadem etiam sententia sunt S. Greg. Papa Lib. 21. mor. cap. 2. S. Greg. Nazianz. A pologetico 1. non longe ab initio, S. Ambr. Lib. de Noë & arca cap. 25. & Lib. de bono mortis cap. 9. & communiter omnes alij.

Tertium est, animam humanam, cum sit spiritualis, esse quoque à corpore independentem, ac proinde immortalem.

Hæc veritas constat 1. ex scriptura, quæ innumeris propè in locis id asserit, vt Sap. 2. *Nec iudicauerunt honorem animarum sanctarum. Quoniam creauit Deus hominem inextinguibilem* : & cap. 3. *Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanger illos tormentum mortis* : 2. Cor. 5. *Audemus, & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & præsentem esse ad Dominum.*

Constat 2. ex Conc. Lateran. sub Leone, in quo id expressè definitum est his verbis : *Damnamus, & reprobamus omnes asserentes animam intellectuam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus; & hæc in dubium vertentes.*

Constat 3. ex S. Dion. cap. 4. de diu. nom. vbi dicit animas humanas esse intellectuales, & habere substantialem vitam inconsumptibilem : & S. Ambrosius citato Lib. de bono mortis cap. 9. & communiter alij SS. Patres ex eo, quod anima spiritualis sit, inferunt, & probant illam esse quoque incorruptibilem, & immortalem.

Varijs etiam rationibus hæc veritas à Philosophis, & Theologis probari solet; quæ rationes petuntur tum ex ipsius animæ potentiarumque eius præstantia, ac vi operatrice illimitata, quæ in omnes res existentes & possibile tanquam in obiecta sibi propria ferri potest; quod quidem formis materialibus nusquam competit, vt inductione constat: tum ex naturali appetitu beatitudinis ipsi animæ indito, quod frustra esse dici non debet; nec tamen vllis bonis creatis in hac vita expleri potest, vt experientiâ satis est compertum: tum ex operationibus quibus-

quibusdam ipsius animæ à corpore omnino independentibus, quales sunt plurimæ cogitationes rerum vniuersalium, aut purè spiritualium; si enim anima operari potest independentè à corpore, poterit etiam esse independentè ab eodem, cum (iuxta receptum axioma Philosophorum) modus operandi sequatur modum essendi. Tum denique ex consideratione diuinæ iustitiæ; cum enim plurima opera mala ab hominibus committantur, ob quæ nullam in hac vita pœnam luunt; multa etiam opera bona exerceantur à iustis, ob quæ nullam à Deo recipiunt mercedem; hinc sequitur aliam esse vitam, in qua à Deo summè iusto, & malis supplicium debitum, & bonis præmium meritum retribuitur: hoc argumento vsus est S. Chryl. serm. 4. de prouidentia: *Si, inquit, nihil est post hanc vitam, ne Deus quidem est; si Deus est, iustus est; quod si iustus sit, pro dignitate unicuique retribuet.*

Quantum denique in creatione hominis obseruandum est, quâ ratione dicatur factum illum esse ad imaginem, & similitudinem Dei. S. Aug. tract. 3. in S. Ioan. existimat id esse, quia mente rationis capaci præditus est: S. Hieron. epist. 146. quia voluntatem habet liberam, quam in vtramuis partem flectere potest: S. Ambr. Lib. de bono mortis cap. 5. hanc Dei similitudinem, & imaginem in virtute constituit: *Fuga malorum, inquit, similitudo Dei est, & virtutibus imago Dei acquiritur*: S. Ioan. Chrysost. hom. 19. in Gen. in imperio & dominatu, quem homo super animantes, aliasque creaturas sibi inferiores à Deo accipit.

Possunt conuenientissimè hæ & aliæ similes SS. Patrum sententiæ simul iungi, ita vt ad perfectam imaginis & similitudinis cum Deo in anima humana complendam rationem, singulæ aliquid conferre censeantur, atque ita homo dicatur esse ad imaginem, & ad similitudinem Dei factus, in quantum est rationis capax, arbitrij libertate præditus, imperio & dominatu in creaturas sibi inferiores à Deo donatus, & virtutum ac sanctitatis decore ornatus.

S E.

SECTIO II.

Qualis fuerit conditio primi hominis quoad intellectum.

Questio hæc sicut & illa, quæ sect. seq. proponetur, intelligenda est de homine in statu illo, in quo primum à Deo creatus fuit, qui communiter vocatur status Innocentiæ seu iustitiæ originalis. De homine igitur in illo statu, quaritur, qualis fuerit illius conditio quoad intellectum. Pro cuius resolutione

Dicendum 1. Adamum in creatione accepisse à Deo perfectissimam scientiam, & cognitionem rerum omnium naturalium. Ita S. Thom. 1. p. quæst. 94. a. 3. Constat 1. ex eo, quod Eccli. 17. de primis parentibus dicitur, quod Deus: *Disciplina intellectus repleuit illos. Creauit illis scientiam spiritus, sensu repleuit cordium*: tum etiam ex eo, quod Gen. 2. Adamus Dei iussu cunctis animantibus nomina propria imposuit. Vnde sequitur, illum omnium animantium naturas callere debuisse, nomina enim, quæ vera & propria sunt, debent naturis rerum congruere: & hoc argumento ad probandam perfectam rerum omnium in Adamo fuisse scientiam utitur S. Chrysost. hom. 14. in Gen. & post illum S. Thomas suprà.

Dicendum 2. quod, quamuis Adamus clarè, & intuitiue diuinam essentiam non cognouerit, illum tamen longè altiorem, & perfectiorem Dei cognitionem habuisse, quam nos modo habeamus. Ita S. Thom. suprà art. 1. Et quidem, quod claram essentia diuinæ visionem non habuerit, rectè probat S. Doctor, ex eo, quod si eam habuisset, à Deo per peccatum auerti non potuisset, sicut nec possunt nunc beatè in cælo.

Quod autem cognitio illa, quam de Deo habuit, altior & perfectior fuerit eâ, quam nunc habemus, constat ex eo, quod cum non haberet corpus tale, quod (ut ait Sapientia sap. 9.) aggrauaret animam, & sensum deprimeret, cumque

cumque (vt postea dicitur) inferiores animæ potentia in illo ita essent ordinata, vt perfectè superioribus subderentur, nec eas vlllo modo impedirent; hinc fiebat (vt ait S. Doctor) quòd homo non impediabatur per res exteriores à clara & firma contemplatione rerum intelligibilem, quarum cognitionem per primæ veritatis irradiationem facilius percipiebat: additque ex S. Aug. lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 33. probabiliter dici posse, Deum tunc primis hominibus locutum fuisse, sicut loqui solet angelis, ipsa incommutabili veritate illustrans mentes eorum, etsi non cum tanta participatione diuinæ lucis.

Dicendum 3. Adamo ante peccatum mysteria aliqua supernaturalia diuinitus fuisse reuelata, ea scilicet, quorum cognitio in primo illo statu fuit ipsi necessaria. Ita sanct. Thom. art. 3. Vnde sanct. Epiph. initio Panarij aduersus 80. hæreses, dicit mysterium sanctissimæ Trinitatis fuisse ab Adamo cognitum, & sanct. Doctor 2.2. q. 2. a. 7. asserit, eidem Adamo diuinitus innotuisse mysterium Incarnationis, non quidem vt fuit institutum ad liberandum humanum genus à peccato, sed vt ordinatum erat ad beatificandos homines, seu ipsos ad claram Dei visionem perducendos, quam ipsi proprijs viribus nec mereri, nec assequi vnquam potuissent.

Sunt etiam aliqui Theologi, qui probabile esse existimant, Adamum cognouisse bonorum angelorum meritum, & beatitudinem, simulque malorum casum & damnationem, tum ad eius consolationem, cum intelligeret nonnullos homines ex ipso oriundos in eorum locum asciscendos esse, tum etiam ad propriam cautelam.

Cætera verò, quæ neque ex principijs naturalibus

sciri possunt, nec ad homines rectè gubernandos in ordine ad finem supernaturalem

pertinent, rectè à sancto Thoma,

suprà, Adamum latuisse

dicuntur.

K

SE

SECTIO III.

Qualis fuerit conditio primi hominis quoad voluntatem, & alias animæ potentias.

Dicendum 1. Adamum in creatione gratiam sanctificantem à Deo accepisse, siue eam post creationem à Deo acceperit, siue (quod probabilius videtur) in ea creatus fuerit.

Probatur in primis ex scriptura. Eccles. 7. *Deus fecit hominem rectum*; atqui non potuisset esse rectus sine gratia, quia passim in scriptura rectitudinis nomine denotatur gratia, & sanctitas: Iob. 1. *Erat vir simplex, & rectus*: Pl. 7. *Saluos facit rectos corde*: item Ephes. 4. *Renouamini spiritu mentis vestræ, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia, & sanctitate*; quibus verbis significat Apostolus, nos per Christi Domini merita renouari, ad eam iustitiam, & sanctitatem, in qua initio conditi sumus.

Probatur 2. ex Conc. Trid. sess. 5. vbi anathema dicitur ei, qui non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse.

Id ipsum docent S. Bas. hom. 10. in Hexaëmeron. & S. Aug. lib. 14. de ciuit. cap. 11. & 27.

Dicendum 2. primum hominem simul cum gratia sanctificante accepisse reliquas virtutes, & dona Spiritus Sancti, quæ ipsius gratiæ infusionem comitantur. Hoc constat ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 7. vbi docet nos in baptismo accipere veram & christianam iustitiam, & sanctitatem, quam Adam suâ inobedientiâ sibi, & nobis perdidit: & initio eiusdem capituli dicit illam iustitiam & sanctitatem consistere in susceptione gratiæ & donorum; quod si eam iustitiam sibi Adamus perdidit; ergo eam prius habuit.

Id etiam docet S. Damasc. lib. 2. de fide cap. 12. vbi dicit

dicat, quod creauit Deus hominem innocentem, rectum, probum, omni virtutum genere exornatum.

Dicendum 3. præter supradicta, primum hominem accepisse à Deo aliud insigne donum, cuius beneficio appetitus sensituius tum concupiscibilis, tum irascibilis ita erat parti superiori animæ, ac rationi subiectus, vt nunquam nisi, ex illius præscripto, & imperio moueretur, nihilque saltem inordinatum posset præueniendo rationem appetere. Hoc similiter constat ex Conc. Trid. sess. 5. can. vlt. vbi explicans verba Apost. Rom. 7. sensualitatem peccatum appellantis, ait, hanc sensualitatem, id est appetitum sentientem motibus suis inordinatis rationem præuenientem, dici peccatum; quia ex peccato est, & ad peccatum inclinatur; quod si a peccato est, ergo ante peccatum non erat. Accedit autoritas S. Aug. lib. 2. de peccato orig. contra Pelagium cap. 35. vbi dicit in statu innocentie motus sensualitatis futuros fuisse obediētes imperio tranquillissime charitatis.

Dicendum 4. donum illud perfectæ subiectionis appetitus sensitui sub imperio rationis fuisse gratuitum, & naturæ hominis minime debitum, ac proinde supernaturalale.

Probatum ex eo, quod inter articulos Mich. Baij à Pio V. & Greg. XIII. damnatos hic erat; *Integras primæ conditionis non fuisse in debita humanæ naturæ exaltatio, sed debita eius conditio*: tum etiam, quia ex communi Theologorum consensu post peccatum omnia naturalia in homine integra remanserunt, quia peccatum, quatenus præcisè peccatum est, nulli perfectioni purè naturali repugnat; atqui certum est, in hominibus prædictam illam subiectionem amplius non reperiri: ergo hæc ipsi naturalis esse dici non potest.

Porrò ad illud donum subiectionis suprà explicatum accedit aliud non minus excellens, dominium scilicet, quod homini super omnia animalia in statu innocentie perfectè competeat, vt constat ex cap. 1. Gen. Quamuis autem hoc dominium naturaliter homini conuenire

K 2

vide-

videatur, multò perfectiùs tamen illud diuino munere habuisset, si in statu innocentia perseverasset; tunc enim (vt rectè obseruat Caiet. ad q. 96. a. 1.) non solum subiecta, sed etiam subdita, & obtemperantia sibi homo habuisset animalia; nunc autem etsi naturaliter homini subiecta sint, illi tamen nec subduntur, nec obediunt, vt satis experientia constat.

Dicendum est 5. probabilissimum esse, iustitiam originalem, in qua primus homo conditus est, non fuisse vnum aliquem simplicem habitum, quo totus homo reclusus, & perfectus euaderet, sed potiùs fuisse quamdam aptissimam plurimorum habituum supernaturalium complexionem, quorum alij in intellectu, alij in voluntate, alij denique in inferiori animæ parte residerent, quibus proinde totus homo secundum omnes facultates suas perficiebatur in ordine ad finem, ad quem creatus est. Ita *Perer.* lib. 5. in Gen. num. 88. *Salian.* in ann. veteris testam. ad diem 6. creationis num. 78. & plures alij. Ratio est, quia vnus & simplex habitus non potuisset tam multiplices, & varios effectus producere, & tam diuersas facultates regere, ac mouere, ac in subiectis adeò differentibus residere.

Dicendum 6. primum parentem non sibi soli iustitiam originalem à Deo accepisse, sed etiam suis posteris; id est, illam ab ipso, si non peccasset, in posteros fuisse transfundendam. Id ex fide certum est, vt patet ex doctrina & definitione Conc. Trid. sess. 6. cap. 7. asserentis Adamum suam inobedientiã sibi, & nobis perdidisse iustitiam illam, quam à Deo acceperat; & sess. 5. can. 2. anathema dicitur ei, qui asseruerit, Adæ præuaricationem sibi soli, & non eius propagini noquisse; & acceptam à Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse: hanc autem ille nobis perdere non potuisset, nisi etiam in nobis transfundendam accepisset.

SE

SECTIO IV.

An in statu innocentie homo fuisset immortalis.

Duplex est immortalitas, ut notat Mag. in 2. dist. 19. una, qua quis potest non mori, altera, qua non potest mori; & de priore tantum quaestio intelligenda est: certum est enim, secundum immortalitatis genus proprium esse tantum status gloriae post resurrectionem.

Hac distinctione supposita, dicendum est, hominem in statu innocentiae futurum fuisse immortalem priori modo; hoc est, quod si non peccasset, potuisset non mori. Hae veritas, quae de fide est, constat tum ex scriptura, Sap. 1. *Deus mortem non fecit*; & cap. 2. *Deus creavit hominem inextinguibilem*, &c. *Invidia autem diaboli mors introiit in orbem terrarum*; tum ex Conc. Mileu. can. 1. & Trid. sess. 5. ubi haec veritas tanquam fide certa definita est.

Quares, quanam ratione fieri potuisset, ut homo in illo statu immortalis extirisset; siquidem corpus eius, utpote ex quatuor elementis compactum, naturam suam fuisset dissolubile? Resp. immortalitatem hominis in statu illo causandam fuisse, tum ex providentia Dei speciali, quā fuisset ab omni laesione agentium externorum praeservatus; tum etiam ex usu fructuum arboris vitae, quibus praeter id, quod illis cum aliarum arborum fructibus commune erat (nempe alere, & nutrire hominem) duplex adhuc inerat vis; una reparandi humoris radicalis, illiusque in primigeniam puritatem restituendi; altera caloris nativi corroborandi, ipsiusque vigorem pristinum restaurandi. Ita S. Thom. quaest. 97. a. 4. & constat praeterea ex S. Aug. lib. 14. de ciuit. cap. 26. ubi etiam docet, hominem in statu innocentiae non solum immortalem futurum fuisse, sed & impassibilem, hoc est, omnis laesionis, & immutationis corruptivae expertem; quod & probat S. Doctor art. 2. ex eo, quod si passibilis fuisset, fuisset etiam corruptibilis, ac proinde mortalis; quod enim pati potest aliquid naturae suae contrarium, potest etiam corrumpi.

K 3

Ea

Est autem hic obseruandum 1. ex S. Doctore cit. art. 4. lignum illud vitæ, virtutem habuisse conferendi immortalitatem, non absolute, & simpliciter, ita vt, qui semel de illius fructu comedisset, mori amplius non potuisset; sed tantum vsque ad certum aliquod & determinatum tempus, quo elapso, vel homo ad statum gloriæ translatus fuisset, vel illius esu iterum vti debuisset.

Obseruandum 2. ex eodem S. Doctore quæst. 102. a. 1. Paradisum illum, in cuius medio dicitur lignum vitæ plantatum fuisse Gen. 2. & in quem primus homo post creationem à Deo translatus est, esse verum & corporeum locum in partibus Orientis situm, & maximâ aëris temperie præditum. Id constat tum ex cap. 2. Gen. vbi & locus, & arbores, & flumina Paradisi adeo accuratè commemorantur, vt manifestè appareat, eâ narratione non aliquid mysticè, & figuratè significari, vt Philo & Origenes falso existimauerunt, sed historiam veram proponi, vt rectè probat S. Chrysost. hom. 13. in Genesim; tum etiam ex traditione Ecclesiæ, cuius testis est sexta Synodus gener. actione 13. vbi approbatur epist. Sophronij, quæ actione 11. recitata fuerat, in qua epist. Origenista damnantur ex eo, quod præter plurimos alios errores etiam *contra paternam & Apostolicam traditionem, Paradisi plantationem proiecerint.*

Quæres, an adhuc extet ille Paradisus; an verò aquis diluuij vel aliquo alio modo fuerit destructus? Resp. S. Iren. lib. 5. contra hæres. cap. 5. S. Athan. in epist. de Nicæna Syn. cap. 3. & quosdam alios SS. Patres existimare, Paradisum illum adhuc extare, in eamq; Enoch, & Eliam fuisse translatos, ibiq; etiamnum adhuc viuere: sunt è contrà quidam alij, qui illum non amplius extare sentiunt: alij denique mediâ viâ incedentes, regionem illam, in qua Paradisus erectus fuit, adhuc extare quidem arbitrantur, ipsas tamen loci delicias, arbores, fontes, aliaque ornamenta Deo ita volente exoleuisse, vt mirum non sit, cetera eius aliqua vestigia nusquam gentium reperiri.